

Юлія Феленчак

д-р екон. наук, доцент,
доцент кафедри спортивного туризму,
*Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського,
м. Львів, Україна*

запрошена професорка програми післядипломної
освіти у галузі суспільства, культури та кордонів
*Державний університет західної Парани,
м. Фос-ду-Ігуасу, Бразилія*

Ізіс Рібейро Бергер

д-р лінгвістики у сфері мовної політики, професор
програми післядипломної освіти у галузі суспільства та
кордонів,
*Державний університет Західної Парани,
м. Фос-ду-Ігуасу, Бразилія*

УКРАЇНСЬКА МІГРАЦІЯ В БРАЗИЛІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

У Бразилії знаходиться один найбільших осередків української діаспори у світі та проживає найбільш чисельна українська громада в Південній Америці. У сучасній науковій літературі існують різні дані про кількість українців Бразилії: від 350 000 до 500 000 [8]. Традиційно у історії імміграції українців до Бразилії виділяють три хвилі: у 1872-1914, у 1917-1939 та у 1947-1951 рр.

У кінці XIX ст. фіксується початок масової еміграції українців до Бразилії. Емігрантами першої хвилі були українці зі східної Галичини та території відомої як Закерзоння. Передумовами для еміграції в Бразилію українських селян, які в цей час перебували у важких соціально-економічних умовах, стала активізація імміграційної політики бразильського уряду щодо сільськогосподарського освоєння південних районів країни [2].

Початком української еміграції в Бразилії вважають 1891 р. коли приїхала перша організована група емігрантів з України (12 родин, понад 50 осіб), які поселилися в штаті Парана і заснували там перше поселення.

Однак українці прибували до Бразилії і раніше [3]. Першим українцем, який перебував у Бразилії у 1803-1804 рр. і про що свідчать відповідні документи, є Юрій Лисянський – організатор і учасник морської навколосвітньої подорожі Крузенштерна-Лисянського у 1803-1806 рр. [4].

Впродовж 1895–1899 рр. значно інтенсифікувалося переселення українців до Бразилії – бразильський уряд обіцяв переселенцям надати у власність ділянки землі (25-50 і більше га) із десятирічним відтермінуванням оплати [5]. Незважаючи на дуже важкий початок (незвичний клімат, важкі умови праці, хвороби тощо), 80% українських емігрантів зайнялися сільським господарством. Більшість іммігрантів кінця ХІХ ст. облаштувалась у штатах Парана і Санта-Катаріна, заснувавши українські поселення Антоніо-Олінто, Уніао-да-Віторія, Ірасема, Марешал-Маллет, Дорісона.

Ще одне масове переселення українців у межах першої хвилі відбулося в 1908-1914 рр. і було пов'язане із будівництвом залізниці на півдні країни. У цей період до Бразилії прибуло понад 18 тис. українських емігрантів, які створили нові українські поселення в містах Гуарані, Кампінасі, Іжуї, Жагуарі та Ерешімі. У 1913-1914 рр. в Бразилії. налічувалось майже 45 тис. українських іммігрантів [5].

Друга хвиля української міграції у 1917-1939 рр. була зумовлена політичними причинами. У цей період з Галичини, Волині, Полісся, а також з Буковини та Закарпаття прибуло близько 9 тис. осіб [5], серед яких були промислові робітники, військові, колишні полонені, політичні біженці та представники інтелігенції.

У 20–30-х рр. ХХ ст. з'являються невеликі приватні підприємства і кооперативи, які об'єднували українців за фаховою приналежністю, продовжується будівництво українських шкіл, видаються газети українською мовою. Але з кінця 30-х рр.. ХХ ст. в результаті політики «націоналізації», запровадженої урядом Бразилії, було заборонено існування усіх іммігрантських організацій та

об'єднань, діяльність українських товариств була припинена і відновилася лише після Другої світової війни [1].

Третя хвиля української міграції (1946-1951) також була зумовлена політичними мотивами і більшість мігрантів склали колишні оstarбайтери, в'язні концтаборів, а також люди з антирадянськими поглядами. Загалом в цей період прибуло 7 тис. українців, серед яких кваліфіковані фахівці та інтелігенція, більшість з них поселилися в штатах Парана і Сан-Пауло. За оцінками дослідників, в 1972 в Бразилії проживало 153 тис. етнічних українців, з яких 130 тис. в штаті Парана.

В останні роки виділяють четверту т. з. «заробітчанську» (з 1990-х рр. XX ст.) і п'яту хвилю новітньої еміграції українців (з 2014).

Таким чином, значний інтерес у рамках співпраці Бразилії та України має розвиток сентиментального туризму, адже Бразилія є осередком чисельної української діаспори у світі, яка складається з громадян Бразилії українського походження 4-го і 5-го покоління, які підтримують традиції української культури і зацікавлені у відвідуванні України, як території свого походження.

Ключові слова: міграція, українці, Бразилія, діаспора, туризм, сентиментальний туризм.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко М. Українська діаспора в Бразилії – історія імміграції / Марина Бондаренко // Українознавство. – 2008. – № 2.
2. Зганзерла Е. Писанка. Бразилія Парана. Українське мистецтво прикрашання яєць / Едвард Зганзерла. – Бразилія : Експлендор, 2011. – 132 с.
3. Міграція з України [Електронний ресурс]. – URL: <https://commons.com.ua/uk/chomu-mi-vsi-valimo-migratsiya-z-ukrayini-do-yevropejskogo-soyuzu-v-chasi-vijni/>
4. Юрій Лисянський – перший українець, який здійснив навколосвітню подорож [Електронний ресурс]. – URL: <https://uain.press/blogs/yurij-lysyanskyj-pershyj-ukrayinets-yakuj-zdijsnyv-navkolosvitnyu-podorozh-1216266>
5. Вікіпедія [Електронний ресурс]. – URL: <https://uk.wikipedia.org/>

6. Diaspora.ua [Електронний ресурс]. – URL:
<https://www.facebook.com/history.diaspora/posts>
7. <https://tsn.ua/ato/skilki-milyoniv-ukrayinciv-viyihalo-za-kordon-cherez-viynu-dani-minekonomiki-2385430.html>.
8. Imigração ucraniana no Brasil
https://pt.wikipedia.org/wiki/Imigra%C3%A7%C3%A3o_ucraniana_no_Brasil